

Mərasim evləri — adətən mərasim (yas, dəfn sonrası ehsan), toy kimi rəsmi və ailəvi tədbirlərin keçirildiyi yerlərdir. Xüsusilə yas mərasimlərində çadırlardan ziyadə mərasim evlərinin istifadəsi artıb, çünki bu məkanlar həm tədbirin təşkilinə rahatlıq gətirir, həm də ətrafdakı məkan problemlərini aradan qaldırır (məsələn, həyatda çadır qurulması ilə bağlı məhdudiyyətlər). SİA mövzu ilə bağlı araşdırma edib.

Mərasim evlərində yas menyusu və qiymətlər

Adambaşına menyusu

Bakı mərasim evlərində adambaşına menyusu qiymətləri adətən 9–12 AZN civarındadır. Bu əsas menyuya daxil olur: çay, halva, limon, şirniyyatlar, salat, dovğa və plov.

Yeməyə əlavələr

İstəklərə görə menyuya əlavə olunabilən

Niyə mərasim evləri bu qədər bahadır?

Artan tələb

Son illərdə insanlar yas mərasimləri üçün çadırlardan çox mərasim evlərinə üstünlük verir. Bu da tələb artımına səbəb olur və qiymətlərə təsir göstərir.

Komfort üstünlüyü

Mərasim evləri tədbirin təşkilini tam şəkildə özünə götürür — süfrə hazırlan-

Yas süfrəsi, toy qiyməti: mərasim evlərində “od tutub yanan” qiymətlər...

yeməklər:

- meyvə
- bozbaş
- dolma

Bu əlavələr adambaşına təxminən +2–8 AZN qədər əlavə xərc tələb edir.

Sadə menyusu ilə 200 nəfərlik mərasim təxminən 2 050 AZN civarına başa gəlir.

Tam menyusu və əlavələrlə bu məbləğ 2 850–4 050 AZN kimi yüksək rəqəmlərə çata bilər.

Əlavə xidmətlər

Molla xidmətləri üçün adətən 50 AZN kimi sabit xərc hesablanır. Zalda çiçəklər, dekorasiya, xidmət personalı kimi əlavə xərclər də ola bilər.

Mərasim evləri kirayəsi və xidmətlər

Mərasim evlərinin zal kirayə haqqı adətən 300–400 AZN aralığındadır, zəlin ölçüsündən və qonaq tutumundan asılı olaraq dəyişir.

Böyük zal (200+ nəfər) adətən nisbətən aşağı adambaşına menyusu qiyməti ilə təklif olunur, çünki marjinal xərc daha çox qonaq sayına paylanır.

ması, qonaqların yerləşdirilməsi və xidmət işləri daha rahatdır. Bu da müvafiq olaraq xərclərin artmasına səbəb olur.

Qiymətlərin şadlıq sarayları ilə yaxınlaşması

Əvvəllər mərasim evlərində menyular ucuz olduğu üçün fərqlənirdi, amma son illərdə 10+ AZN adambaşı qiymətlər adi hala çevrilib və bəzi hallarda 20 AZN-dən yuxarı menyular da mövcuddur. Toyların bəzən restoran və şadlıq saraylarında qiymətlər Yas menyusuna nisbətən çox yüksək olur, çünki toy üçün menyular bahalı yeməklər, bəzək və əyləncə xərcləri də nəzərə alınır.

Mərasim evləri son illərdə Azərbaycanda, xüsusən Bakı şəhərində yas mərasimlərinin keçirilməsi üçün çadırlardan daha çox seçilir, bu da həm xidmət səviyyəsinə, həm də qiymətlərə təsir edir. Adambaşı menyusu qiymətləri ortalama olaraq 9–20 AZN arasında dəyişir və buna çay, plov, salat, şirniyyatlar kimi ənənəvi süfrə elementləri daxildir. Dəyişikliklərə görə menyuya əlavə də daxil etmək mümkündür,

lakin bu əlavə xərc yaraşır.

Azərbaycan reallığı

Azərbaycanda yas mərasimləri təkcə dini və mənəvi borc deyil, eyni zamanda ciddi maliyyə yükünə çevrilib. Xüsusilə mərasim evlərində:

- Adambaşına menyusu (10–20 manat),
- Zal icarəsi,
- Əlavə yeməklər və xidmətlər ailələri minlərlə manat xərcə üz-üzə qoyur.

Bir çox hallarda yas süfrələri toy menyusuna yaxınlaşdırılır, sadə ehsan anlayışı arxa plana keçir. Sosial təzyiq (“ayıb olar”, “camaat nə deyər”) bu xərcləri daha da artırır.

Dünyada vəziyyət necədir?

Türkiyə

Yas mərasimləri əsasən evdə və ya məscid həyatında keçirilir. Yemək bələdiyyələr və ya icmalar tərəfindən pulsuz və ya simvolik şəkildə verilir. Ailə üzvlərinə kommersiya yükü qoyulmur.

İran

Əsas diqqət dua və mərasimə yönəlikdir. Yemək sadə olur və çox vaxt icma dəstəyi ilə təmin edilir. Bahalı menyular sosial baxımdan qəbul edilmir.

Avropa ölkələri

Yas mərasimlərində yemək mərkəzi element deyil. Çox zaman yalnız çay, qəhvə, yüngül ikram verilir. Xərclər minimum səviyyədə saxlanılır, kommersiyalaşma yoxdur.

Yaponiya

Mərasimlər rəsmi və sadədir. Qonaqlara simvolik hədiyyə və ya yüngül qida təqdim olunur. Yasın “göstərişə” çevrilməsi etik sayılmır. Dünyada yas kədərini paylaşılması kimi qəbul olunur, Azərbaycanda isə getdikcə maliyyə yarışına çevrilir.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, yas mərasimlərinin bahalı menyularla keçirilməsi nə dini, nə də sosial baxımdan zəruridir. Əksinə, bu yanaşma ailələrin ağırlı günündə onlara əlavə psixoloji və maliyyə yükü yaradır. Azərbaycanda da bu məsələyə ictimai müzakirə, etik çərçivə və hətta tənzimləmə mexanizmləri lazımdır.

Ayşən Vəli